

Gymnasielærernes uddannelse, ansættelse og efteruddannelse

Registerundersøgelse med fokus på gymnasielærernes formelle
efteruddannelsesaktiviteter

Danmarks
evaluerings
institut

INDHOLD

Gymnasielærernes uddannelse, ansættelse og efteruddannelse

1	Resumé	4
----------	---------------	----------

2	Indledning	7
2.1	Formål med undersøgelsen	8
2.2	Rapporten kortlægger gymnasielærernes formelle læring	8
2.3	Metode	11

3	Registerbaseret kortlægning af efteruddannelse blandt gymnasielærere	13
3.1	Gymnasielærernes uddannelsesbaggrund og ansættelsestidspunkt	13
3.2	Hvilke former for efteruddannelse får gymnasielærerne?	18
3.3	Hvilke mønstre er der i gymnasielærernes formelle efteruddannelse?	27

	Appendiks A – Litteraturliste	34
--	--------------------------------------	-----------

1 Resumé

Ca. 70 % af en ungdomsårgang går i dag på en gymnasial uddannelse efter grundskolen. Gymnasielærernes faglige og didaktiske kompetencer er en af de væsentligste forudsætninger for, at gymnasierne kan tilbyde undervisning af høj kvalitet, og lærernes kompetencer har stor betydning for, hvordan eleverne bliver klædt på til at starte på en videregående uddannelse, fatte interesse for forskellige fag, overkomme udfordringer og forstå fagenes aktuelle anvendelsesmuligheder i en verden under hastig forandring. Derfor er det også vigtigt at vide, hvordan og i hvilket omfang gymnasielærere efter ansættelse fornyr deres faglige og didaktiske viden og opkvalificeres gennem bl.a. efteruddannelse.

I denne rapport formidler Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) resultaterne af en registerundersøgelse af gymnasielærernes uddannelsesbaggrund, ansættelse og formelle efteruddannelsesaktiviteter for gymnasielærere, der underviser på stx, hf, htx og htx. Undersøgelsen fokuserer på formel efteruddannelsesaktivitet, da denne type efteruddannelse er det, der officielt er registrerede aktiviteter for lærerne. Formel læring er karakteriseret ved at finde sted i organiserede læringsmiljøer og ved at have eksplicitte læringsmål, der fører til validering og certificering. Det har i opgørelsen ikke været muligt at identificere aktiviteter, der indgår som led i gymnasialt pædagogikum.

Kortlægningen er en registeranalyse, der bygger på data fra Danmarks Statistik. Vi har foretaget en kortlægning af formelle efteruddannelsesaktiviteter blandt gymnasielærere, der var ansat i år 2022. Registeranalysen inkluderer efteruddannelsesaktiviteter i perioden 2008-2022. Denne afgrænsning skyldes, at det er ikke muligt at identificere undervisere på gymnasialt niveau før 2008.

Registerundersøgelsen er en del af et større projekt om gymnasielærernes efteruddannelse, som EVA gennemfører i perioden 2024-2026, og som er støttet af Novo Nordisk Fonden. Projektet har særligt fokus på naturvidenskabelige fag, inkl. matematik, men omhandler også andre fagområder. Projektet er tilrettelagt sådan, at viden fra de første faser vil kunne blive efterprøvet i de senere faser. Samtidig med denne rapport udgiver EVA en rapport, der gennem kvalitative interviews med relevante aktører kortlægger udbud af nonformel efteruddannelse for gymnasielærere.

Hovedresultater

Hovedparten er humanistisk uddannet og ansættes kort efter dimission

Registerundersøgelsen viser, at der i år 2022 var 13.217 gymnasielærere ansat – enten fast eller midlertidigt – på gymnasieskolerne i Danmark. Overordnet set har gymnasielærerne mange forskellige uddannelsesbaggrunde. Ifølge registerundersøgelsen fordeler gymnasielærernes uddannelsesbaggrunde sig således, at 52 % af gymnasielærerne er humanistisk uddannede, 22 % er naturvidenskabeligt uddannede, og 8 % er samfundsvidenskabeligt uddannede – defineret ud fra uddannelseskoden for gymnasielærernes først færdiggjorte kandidatuddannelse.

Størstedelen af de danske gymnasielærere er blevet ansat, umiddelbart efter at de har færdiggjort deres universitetsuddannelse. For 73 % af gymnasielærerne, der er dimitteret efter 2007, gælder det, at de er blevet ansat tæt på deres dimissionstidspunkt – forstået som enten før dimissionstidspunktet eller senest ét år efter dimissionstidspunktet.

Ca. en tredjedel af gymnasielærere har taget formel efteruddannelse

Undersøgelsens resultater viser omfanget af den formelle uddannelsesaktivitet i perioden 2008-2022 for de gymnasielærere, der i 2022 var ansat som gymnasielærere. Her peger resultaterne på, at 33 % af gymnasielærerne har gennemført formel efteruddannelse i perioden 2008-2022.¹ Dog er det kun 3 % af gymnasielærerne, som i den samme periode har opnået kvalifikation ved at færdiggøre en master- eller diplomuddannelse.

Der er flere forskellige kendetegn for den formelle efteruddannelse, som gymnasielærerne tager.

Formel efteruddannelse foregår ofte inden for et nyt fagområde – dog ikke gældende for de naturvidenskabelige lærere

For 54 % af de gymnasielærere, der har taget formel efteruddannelse, gælder det, at efteruddannelsen er taget inden for et andet fagområde end det, gymnasielæreren er uddannet i som hovedfag. Dog har naturvidenskabelige gymnasielærere i højere grad tilbøjelighed til at efteruddanne sig inden for eget hovedfags fagområde, end det gælder for gymnasielærere med humanistisk eller samfundsvidenskabelig baggrund. 57 % af gymnasielærerne med naturvidenskabelig uddannelsesbaggrund som hovedfag har taget formel efteruddannelse inden for det naturvidenskabelige område i den undersøgte periode. Efteruddannelse inden for eget hovedfags fagområde gør sig tilsvarende gældende for hhv. 33 % og 12 % af gymnasielærere med humanistisk og samfundsvidenskabelig baggrund.

1 I registrene er kurser på højskoler også registreret som efteruddannelse for gymnasielærere. Medtager man denne højskoleaktivitet, er det 36 % af gymnasielærerne, der i perioden 2008-2022 har taget efteruddannelse. På nuværende tidspunkt i projektet vurderer vi, at højskolekurserne ikke er relateret til formel efteruddannelse af gymnasielærere, og derfor har vi taget udgangspunkt i efteruddannelsesaktiviteten fraregnet højskolekurserne.

Universiteterne står primært for gymnasielærernes formelle efteruddannelsesaktiviteter

Hovedparten af den formelle efteruddannelse finder sted på universiteterne. Undersøgelsens resultater viser, at de tre største danske universiteter tilsammen dækker 65 % af de formelle efteruddannelsesforløb. De tre største professionshøjskoler dækker tilsammen 8 %.

Størst forekomst af formel efteruddannelse blandt kvinder og lærere på de større gymnasier

Undersøgelsens resultater viser desuden mønstrene i de formelle efteruddannelsesaktiviteter, der er registreret for gymnasielærerne i perioden 2008-2022. Forekomsten af efteruddannelse er særligt høj for de kvindelige gymnasielærere og for de lærere, der er ansat på landets større gymnasier. Der er en større andel (39 %) af de kvindelige gymnasielærere, som har fået formel efteruddannelse i perioden, end af de mandlige gymnasielærere (33 %). Samtidig er der registreret formel efteruddannelsesaktivitet for 27 % af ansættelsesforløbene for lærere på gymnasier med mere end 110 medarbejdere, imod 20 % for ansatte på gymnasier med mindre end 40 medarbejdere.

Desuden viser registeranalysen, at den formelle efteruddannelse hyppigst finder sted i omegnen af 3-6 år efter gymnasielærernes dimissionstidspunkt.

Mindst forekomst af formel efteruddannelse blandt ældre og yngre lærere samt lærere, der er ansat på mindre end halv tid

Undersøgelsens resultater viser, at forekomsten af formel efteruddannelse er mindst blandt de yngste og de ældste aldersgrupper. Derudover viser resultaterne, at lærere, der er ansat på mindre end 50 % af fuld tid, har taget mindre formel efteruddannelse (19 %) end i de øvrige ansættelsesforløb (25-27 %).

Ingen tydelige mønstre i formel efteruddannelse ift. herkomst, uddannelsesbaggrund og region

Endelig viser resultaterne ikke nogen tydelige mønstre i formel efteruddannelse ift. gymnasielærernes herkomst og uddannelsesbaggrund, når man ser på de hyppigst forekommende uddannelsesbaggrunde (inden for de humanistiske, samfunds- og naturvidenskabelige fag). Der ses heller ingen væsentlige regionale forskelle.

2 Indledning

Langt størstedelen af en ungdomsårgang (ca. 70 %) søger ind på en gymnasial uddannelse efter grundskolen (BUVM, 2024). Det er flere end tidligere, og det betyder også, at elevpopulationen er mere mangfoldig end tidligere, herunder at der er flere elever fra uddannelsesfremmede hjem og med funktionsnedsættelser, der modtager specialpædagogisk støtte (SPS).

Undervisning af høj kvalitet er det mest centrale for børns og unges læring og faglige engagement. Gymnasielærernes faglige og didaktiske kompetencer er således af stor betydning for, hvordan de forskellige unge bliver klædt på til at starte på en videregående uddannelse, fatte interesse for forskellige fag, overkomme udfordringer og forstå fagenes aktuelle anvendelsesmuligheder i en verden under hastig forandring.

Efteruddannelse på gymnasieområdet har historisk set været kendetegnet ved en stærk fagfaglig tradition, hvor de faglige foreninger har spillet en central rolle i såvel udbud som gennemførelse af kurser for gymnasielærere. Gymnasielærere har desuden haft en høj grad af autonomi i deres valg af kurser.

Over de senere år har der imidlertid fundet en del forandringer sted, som kan have ændret gymnasielærernes efteruddannelsesaktiviteter betydeligt, fx når det angår vægtningen af almen- og fagdidaktiske kurser og fagfaglige kurser. Fx blev der i forbindelse med overenskomstaftalen i 2013 indført *SIP-kurser* (Skoleudvikling i Praxis) og *FIP-kurser* (Faglig Udvikling i Praxis), som afholdes af Børne- og Undervisningsministeriet.

Samtidig fremgår det af tidligere undersøgelser samt indledende interessentdialog ifm. med projektet, at såvel omprioriteringsbidraget på 2 % samt faldende ungdomsårgange har sat gymnasiernes økonomi under pres, hvilket formentlig også har haft betydning for gymnasielærernes efteruddannelsesaktiviteter.

En tredje væsentlig forandring er, at elevsammensætningen er blevet mere heterogen over de senere år, som følge af at ca. 70 % af en årgang i dag vælger gymnasiale uddannelser (BUVM, 2024). Det kan stille nye krav til gymnasielærernes kompetencer ift. at skabe trivsel og engagerende læringsmiljøer, og spørgsmålet er, om efteruddannelsesudbuddet og -aktiviteter afspejler denne forandring.

Der eksisterer ikke en samlet viden om, hvorvidt og hvordan disse forandringer har ændret praksis og vilkår for efteruddannelse af gymnasielærere. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) ønsker derfor

med projektet at skabe et fælles vidensgrundlag og et fælles sprog om gymnasielærernes efteruddannelse både ift. den nuværende situation og ift. udviklingen af efteruddannelse. Det fælles vidensgrundlag og det fælles sprog kan medvirke til, at dialogen om efteruddannelse bliver ført på et ensartet og systematisk grundlag, hvor både den historiske kontekst og de aktuelle og fremtidige behov inddrages. Det vil bidrage til at kvalificere arbejdet med at tilrettelægge og prioritere efteruddannelse af gymnasielærere.

2.1 Formål med undersøgelsen

Rapporten er en del af et projekt, der har til formål at styrke vidensgrundlaget gennem en national kortlægning og analyse af gymnasielærernes efteruddannelse.

Denne rapport omhandler aktiviteten inden for formel efteruddannelse baseret på analyse af kursusregistret. Formålet med registeranalysen er at tilvejebringe et overblik over gymnasielæreres uddannelsesbaggrund,² ansættelse og deres formelle efteruddannelse set ift. en række individ- og institutionskarakteristika. Rapporten giver overblik over den faktisk gennemførte formelle **efteruddannelsesaktivitet**, som findes i registre, for gymnasielærere i Danmark.

Set ift. det samlede projekt om gymnasielærernes efteruddannelse skal nærværende undersøgelse danne grundlag for efterfølgende vidensproduktion i projektet. Undersøgelsen bidrager til at skabe en grundlæggende forståelse for feltet ved at kortlægge gymnasielærernes uddannelsesbaggrund, ansættelse og formelle efteruddannelsesaktiviteter. Således sikrer undersøgelsen, at projektet i sin helhed kommer tilstrækkeligt rundt om emnet for projektet, gymnasielærernes efteruddannelse. Til dels for at kunne kvalificere udarbejdelsen af relevante og forståelige spørgeskemaer i en efterfølgende survey og udarbejdelsen af interviewguides til efterfølgende casestudier.

2.2 Rapporten kortlægger gymnasielærernes formelle læring

Læring foregår på mange forskellige niveauer og i forskellige arenaer. Denne rapport kortlægger den formelle læring, der finder sted for gymnasielærerne. Det er relevant at beskæftige sig med formel læring som et afgrænset felt, da dette er en væsentlig del af den efteruddannelse, der finder sted for gymnasielærerne.

² Med uddannelsesbaggrund menes der det hovedfag, som den enkelte gymnasielærer har taget, og i tilfælde af at læreren har flere hovedfag, er det den første gennemførte kandidatuddannelse.

Tre læringsformer

Det er relevant at sondre mellem tre former for læring:³

- Formel læring, som finder sted i organiserede læringsmiljøer, som har eksplicitte læringsmål, og som fører til validering og certificering
- Nonformel læring, som finder sted i forbindelse med planlagte aktiviteter som fx kurser, og som ikke nødvendigvis har eksplicitte læringsmål, og som ikke fører til validering og certificering
- Uformel læring, som stammer fra daglige aktiviteter som fx sparring mellem kolleger, og som kendetegnes som erfaringer og oplevelser.

2.2.1 Udbud af formel læring for efteruddannelse af gymnasielærere

På en række efter- og videreuddannelsesudbud finder der formel læring sted. Det er særligt kurser, der giver gymnasielærerne nye kvalifikationer ift. deres kandidatuddannelse fra universitetet. Der skelnes imidlertid mellem efteruddannelse og videreuddannelse, hvor førstnævnte er hele formelt afsluttede uddannelsesforløb, mens sidstnævnte er dele af uddannelser i form af moduler og korte kurser. Dog er der ikke en klar afgrænsning af henholdsvis efteruddannelse og videreuddannelse. Desuden er gymnasialt pædagogikum en uddannelse, der befinder sig i gråzonen ift. det formelle uddannelsessystem, da det er en obligatorisk uddannelse, som er et krav for at kunne fastansættes som gymnasielærer (Andersen, 2019).

Ved midlertidige ansættelser er det gymnasieskolens ledelse, der vurderer, om en lærer har kompetencerne til at kunne undervise i et bestemt fag. For at blive fastansat gymnasielærer i et bestemt gymnasiefag skal man have faglig kompetence, som defineres af de faglige mindstekrav. Det er Børne- og Undervisningsministeriet, der fastsætter kravene og har ansvaret for udmøntningen heraf gennem fagkonsulenten i det pågældende fag. At leve op til de faglige mindstekrav er dels en forudsætning for, at læreren kan få tilladelse til at undervise som fastansat, og er dels en forudsætning for, at læreren kan påbegynde pædagogikum. En relativt stor del af gymnasielærernes formelle efteruddannelse sker i form af enkeltfagskurser, som tillader, at nye lærere kan opnå faglige kompetencer i et specifikt fag.

Ud over faglig kompetence skal læreren også opnå pædagogisk kompetence for at kunne blive fastansat som gymnasielærer. Denne kompetence opnås ved, at læreren gennemfører det gymnasiale pædagogikum.

3 Michael Andersen: *VEU-håndbogen – Overblik og perspektiver på voksenuddannelse*, 2019.

Overordnet set udbydes formel læring i fem forskellige typer for gymnasielærerne. Det er dog ikke alle former, der findes oplysninger om i registrene. Derfor indgår efteruddannelse i form af gymnasialt pædagogikum ikke i denne analyse.

Fem typer af formel læring for gymnasielærerne

Sidefag for ansatte gymnasielærere, der ønsker at supplere undervisningskompetencen i et sidefag.

Eksempelvis kan en matematiklærer tage sidefag i kemi for også at kunne undervise i kemi på gymnasiet. Sidefaget skal have et omfang på 90 ECTS-point, såfremt sidefaget ligger inden for samme hovedområde som centralfaget. Ligger det inden for et andet hovedområde end centralfaget, så skal sidefaget have et omfang på 120 ECTS-point, før læreren må undervise i faget. Sidefagene placerer sig inden for de tre hovedområder: humanistiske sidefag, naturvidenskabelige sidefag og samfundsfaglige sidefag. Sidefag kan tages på universiteterne og udbydes gennem forskellige ordninger, der tilgodeser behovet for at gå på arbejde parallelt med at tage sidefag.

Indgår i denne rapport.

Masteruddannelser rettet mod det gymnasiale område. Eksempelvis kan en gymnasielærer tage en masteruddannelse i science-undervisning, som dermed bliver grundlag for faglig udvikling hos en allerede praktiserende gymnasielærer i science-fagene. Ud over masteruddannelser, der ligger inden for specifikke undervisningsfag, udbydes der eksempelvis master i gymnasiepædagogik, hvor fokus ligger på udvikling af didaktiske- og ledelsesmæssige kompetencer. En master har et omfang på 60 ECTS-point og gennemføres typisk på deltid hen over to år, men gennemførelsesperioden må vare op til seks år. Masteruddannelser kan tages på universiteterne og udbydes gennem forskellige ordninger, der tilgodeser behovet for at gå på arbejde parallelt med, at masteren gennemføres. Desuden kan en masteruddannelse både tages som en hel uddannelse eller som moduler. Masteruddannelser svarer til niveau 7 i den danske kvalifikationsramme for livslang læring.

Indgår i denne rapport.

Diplomuddannelser, der kan tones i en gymnasial retning. Eksempelvis udbydes en diplomuddannelse som læsevejleder eller studievejleder, hvor indholdet er fagdidaktisk, herunder ligger det faglige perspektiv i vejledningsdelen, og det er derfor fagdidaktisk, selvom det ikke er møntet på et specifikt fag i gymnasiet. Diplomuddannelserne henvender sig ofte til medarbejdere på alle de steder, hvor der er et vejledningsbehov, som grundskoler, erhvervsskoler, gymnasier, jobcentre, a-kasser, efterskoler, FGU, højskoler med videre. Kursusindholdet har således et tværgående understøttende didaktisk indhold på tværs af flere fag og uddannelsesområder og giver gymnasielæreren mulighed for at varetage nye arbejdsopgaver i form af eksempelvis studievejledning. Diplomuddannelserne har et omfang på 60 ECTS-point, som ofte gennemføres på deltid hen over to år, men gennemførelsesperioden må vare op til seks år. Diplomuddannelserne kan tages på professionshøjskoler eller universiteter, der udbyder fuldtidsuddannelser inden for tilsvarende fagområde. De udbydes gennem forskellige ordninger, der tilgodeser behovet for at gå på arbejde, parallelt med at diplomuddannelsen gennemføres. Diplomuddannelser svarer til niveau 6 i den danske kvalifikationsramme for livslang læring.

Indgår i denne rapport.

Pædagogikum, som er en forudsætning for at varetage jobbet som fastansat gymnasielærer. Pædagogikum kan siges at være en gråzone mellem uddannelse og efteruddannelse, da pædagogikum er en forudsætning for at kunne blive fastansat som gymnasielærer. Når det er konstateret, at en gymnasielærer lever op til de faglige mindstekrav, skal vedkommende i udgangspunktet påbegynde pædagogikum inden for det første år af fastansættelsen som gymnasielærer. Det er en underviser-professionalisering, som er styret af en bekendtgørelse og vejledning, og som giver gymnasielærere undervisningskompetence i det eller de fag, som vedkommende allerede har den fagfaglige viden inden for gennem sin kandidatuddannelse på universitetet. Pædagogikumuddannelsen har et omfang

på 60 ECTS-point og gennemføres på et år. Uddannelsen er todelt med et teoretisk pædagogikum, som foregår på Syddansk Universitet (i konsortium med universiteterne i Aalborg, Aarhus, Roskilde og København), og et praktisk pædagogikum, der foregår på gymnasielærerens egen skole. Vægtningen ligger således med 20 ECTS-point på det teoretiske pædagogikum og 40 ECTS-point på det praktiske pædagogikum.

Det har i denne rapport ikke været muligt at identificere, hvilke aktiviteter der indgår som led i gymnasialt pædagogikum.

ECTS-belagte enkeltfagskurser, der bidrager til at opfylde de faglige mindstekrav. En del af den formelle efteruddannelse består af enkeltfagskurser, der udbydes på universitetet. For nogle gymnasielærere er det nødvendigt at tage disse kurser for at opfylde de faglige mindstekrav. Det er ECTS-belagte kurser, der giver undervisningskompetence i et eller flere specifikke fag, men som ikke giver en egentlig kvalifikation efter endt kursus. Således får læreren dokumentation på de faglige kompetencer, men får ikke direkte bevis på, at læreren opfylder de faglige mindstekrav. Dette kræver en sammenholdning af dels de faglige mindstekrav og dels af kursusbeskrivelserne for det eller de specifikke enkeltfag.

Indgår i denne rapport.

Beskrivelserne i denne boks bygger dels på data fra interviews fra fase 2 i det samlede projekt om gymnasielærernes efteruddannelse om udbud af efteruddannelse, dels på en desk-research og dels på viden fra *VEU-håndbogen – Overblik og perspektiver på voksenuddannelse* af Michael Andersen (2019).

Højskolekurser fremgår desuden som en sjette kategori af formel efteruddannelse, som er registreret hos nogle gymnasielærere. Indhold og gymnasielærernes hensigt med at benytte denne type formel efteruddannelse er endnu ikke kortlagt eller analyseret. Af registerundersøgelsen ses det, at højskolekurser fylder en relativt stor del af efteruddannelseskurserne, men det kræver yderligere analyse og eventuelt supplerende kvalitativ data at få kendskab til, hvilken rolle højskolekurserne præcist spiller i gymnasielærernes efteruddannelse. Dette søges undersøgt yderligere i projektets kommende faser.

2.3 Metode

Kortlægningen er en registeranalyse, der bygger på data fra Danmarks Statistik. Populationen består af personer, der har været ansat⁴ som gymnasielærere ("Undervisning på gymnasialt niveau") i 2022 (n = 13.217). Oplysningerne stammer fra tre registre: Beskæftigelse for Lønmodtagere (BFL), Kursister ved voksen- og efteruddannelse (VEUV) og Kvalifikationsregistret.

Oplysninger om ansættelse stammer fra registret Beskæftigelse for Lønmodtagere (BFL) i Danmarks Statistik, der indeholder oplysninger om ansættelser i perioden 2008-2022.⁵ Vi opgør populationens efteruddannelsesaktiviteter i samme periode. Hvis en person er ansat efter 2008, ser vi på perioden fra deres ansættelsesår frem til 2022. Opgørelserne er lavet pba. af registret VEUV. I VEUV

⁴ Det gælder både fastansættelser og midlertidige ansættelser i form af fx årsvikariater.

⁵ Det er først efter 2007, at DISCO-koden gør det muligt at identificere lærere på gymnasialt niveau (Kilde: TIMES variabel - DISCO_RAS_KODE - Danmarks Statistik (dst.dk)).

indgår oplysninger om deltagelse i kurser/enkeltfag ved voksen- og efteruddannelse, dvs. formelle uddannelsesforløb, som er finansieret, styret og tilrettelagt af en offentlig udbyder. Består en uddannelse af flere enkeltkurser, som det er tilfældet fx ved en diplomuddannelse, er det således de enkelte moduler, der ligger i VEUV. I de fleste tilfælde er der tale om kurser, der udelukkende udbydes som voksen- eller efteruddannelse. Det er fx tilfældet for AMU-kurser eller modulerne til en diplomuddannelse. Det er dog også muligt, at kursisten følger et eller flere kurser, som indgår i en ordinær uddannelse. Dette sker under lov om åben uddannelse og indebærer som regel, at kursisten eller dennes arbejdsgiver betaler for undervisningen, som ellers er gratis for dem, der tager kurset som led i en ordinær uddannelse. I nogle tilfælde kan der være tale om, at kursisten gennemfører en hel uddannelse, fx en diplomuddannelse. I så fald vil personen indgå med denne uddannelse i Kvalifikationsregistret i det år, hvor uddannelsen blev afsluttet.⁶ Oplysninger om hele gennemførte efteruddannelser bygger således på oplysninger fra Kvalifikationsregistret.

Det er en begrænsning ved registeranalysen, at det på baggrund af kursuskoder i registrene ikke har været muligt at identificere aktiviteter, der indgår som led i gymnasialt pædagogikum, samt at det ikke er muligt at skelne, om gymnasielærerne er ansat på stx, hf, htx eller hhx.

Derudover bør det bemærkes, at det ikke er muligt at afgøre, om de kurser, gymnasielærerne tager, indgår som et led i deres virke som gymnasielærere, eller om de foregår i mere privat regi. Det er fx en relevant overvejelse i forbindelse med de højskolekurser, gymnasielærerne tager. Endelig er det en begrænsning, at vi i registrene kun har fagspecifik information om gymnasielærernes hovedfag, altså det fag, som lærerne har opnået kandidatuddannelse i. I de tilfælde, hvor lærerne har flere kandidatuddannelser, tages der udgangspunkt i den først gennemførte kandidatuddannelse.

6 [Voksen- og efteruddannelse: Indhold - Danmarks Statistik \(dst.dk\)](#).

3 Registerbaseret kortlægning af efteruddannelse blandt gymnasielærere

I det følgende beskrives, hvilke uddannelsesbaggrunde gymnasielærere ansat i 2022 har, og hvornår de blev ansat som gymnasielærere.⁷

Overordnet set viser resultaterne, at gymnasielærerne har mange forskellige uddannelsesbaggrunde. Det ses også, at hovedparten af gymnasielærerne er blevet ansat relativt tæt på deres dismissionstidspunkt.

3.1 Gymnasielærernes uddannelsesbaggrund og ansættelsestidspunkt

Gymnasielærernes uddannelsesbaggrund ("primære uddannelse") er operationaliseret som den første kandidatuddannelse, de har gennemført. Hvis de har gennemført flere kandidatuddannelser, undersøges det, om den afsluttende uddannelseskode (audd) for en af uddannelserne indikerer, at der er tale om et sidefag/bifag. I så fald kodes det som sådan.

Tabel 3.1 viser andelen af audd'er, der eksplicit er registreret som et sidefag eller bifag. Det gælder kun for 8 % af uddannelsesforløbene. Desuden er der i 95 % af tilfældene tale om uddannelsesbetegnelsen: "humanistisk uden nærmere angivelse". Det tyder umiddelbart på, at der er nogle registreringsmæssige udfordringer ift. at identificere sidefag blandt gymnasielærerne.

⁷ Populationen er identificeret ud fra, at man underviser på gymnasialt niveau. Dermed er ledere (identificeret ved koden "Ledelse af hovedaktiviteten inden for undervisningsområdet") ikke en del af populationen. Det kan dog ikke udelukkes, at undervisere med en vis grad af ledelsesansvar indgår i populationen.

Tabel 3.1
Registreret sidefag

	Antal	Procent
Intet sidefag	12.143	92
Sidefag	1.074	8
Total	13.217	100

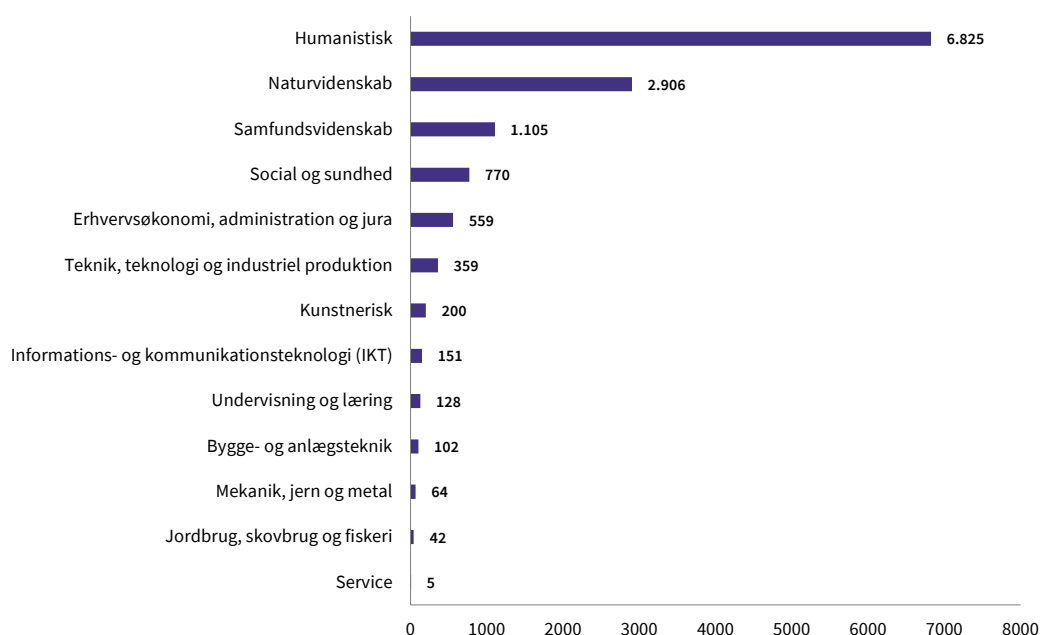
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. Koder, der angiver sidefag, er i mere end 95 % af tilfældene "humanistisk uden nærmere angivelse".

3.1.1 Stor variation i uddannelsesbaggrunde

Figur 3.1 viser, at flest gymnasielærere har et humanistisk hovedfag som uddannelsesbaggrund. Antallet svarer til 52 % af gymnasielærerne. Herefter følger gymnasielærere med en naturvidenskabelig og en samfundsfaglig baggrund som hovedfag. De udgør, hvad der svarer til henholdsvis 22 % og 8 % af den samlede gymnasielærerbestand. Foruden de store fagområder spredte de resterende 18 % af gymnasielærerne sig ud over en lang række forskellige fagområder.

Figur 3.1
Gymnasielæreres uddannelsesbaggrund – fagområde (N = 13.217)

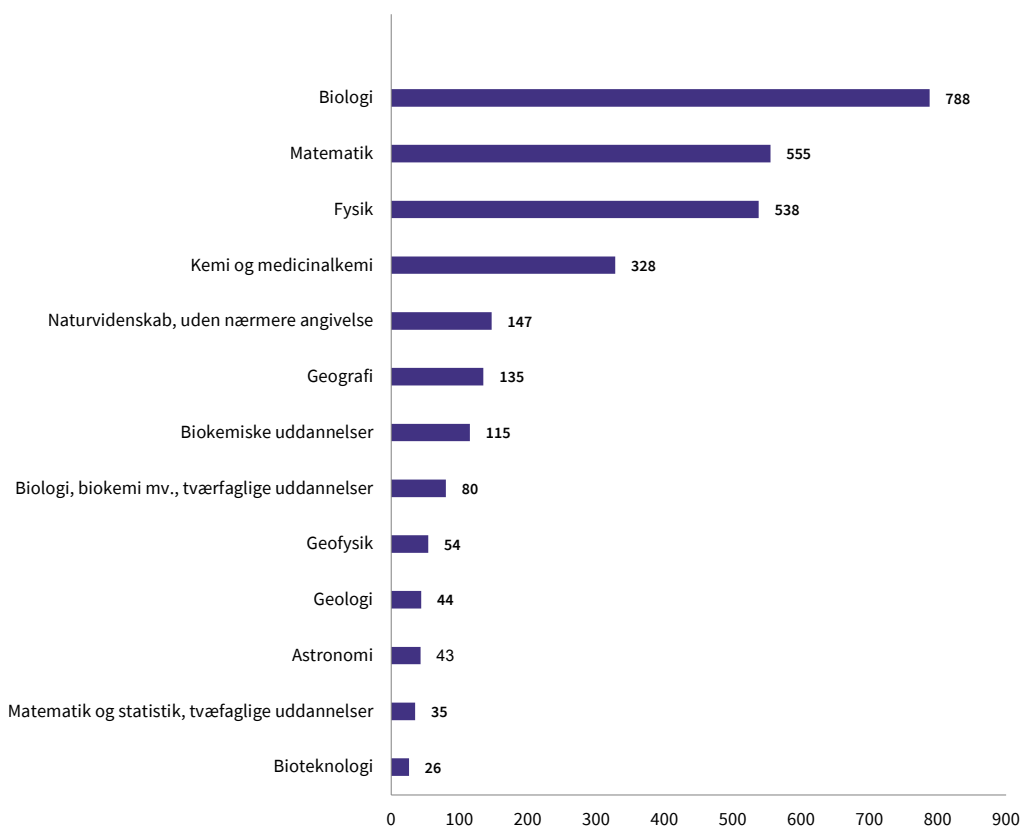

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. Celler med mindre end tre observationer er censureret af diskretionshensyn.

Figur 3.2 zoomer ind på de konkrete uddannelser, gymnasielærere med naturvidenskabeligt hovedfag som baggrund har taget. Her fremgår det, at biologi er topscoreren, svarende til 27 % af gymnasielærerne med naturvidenskabelig baggrund, efterfulgt af matematik og fysik, hvor de tilsvarende andele er 19 %.

Figur 3.2
Fag i primær uddannelse blandt gymnasielærere inden for fagområdet "Naturvidenskab" (n = 2.899)

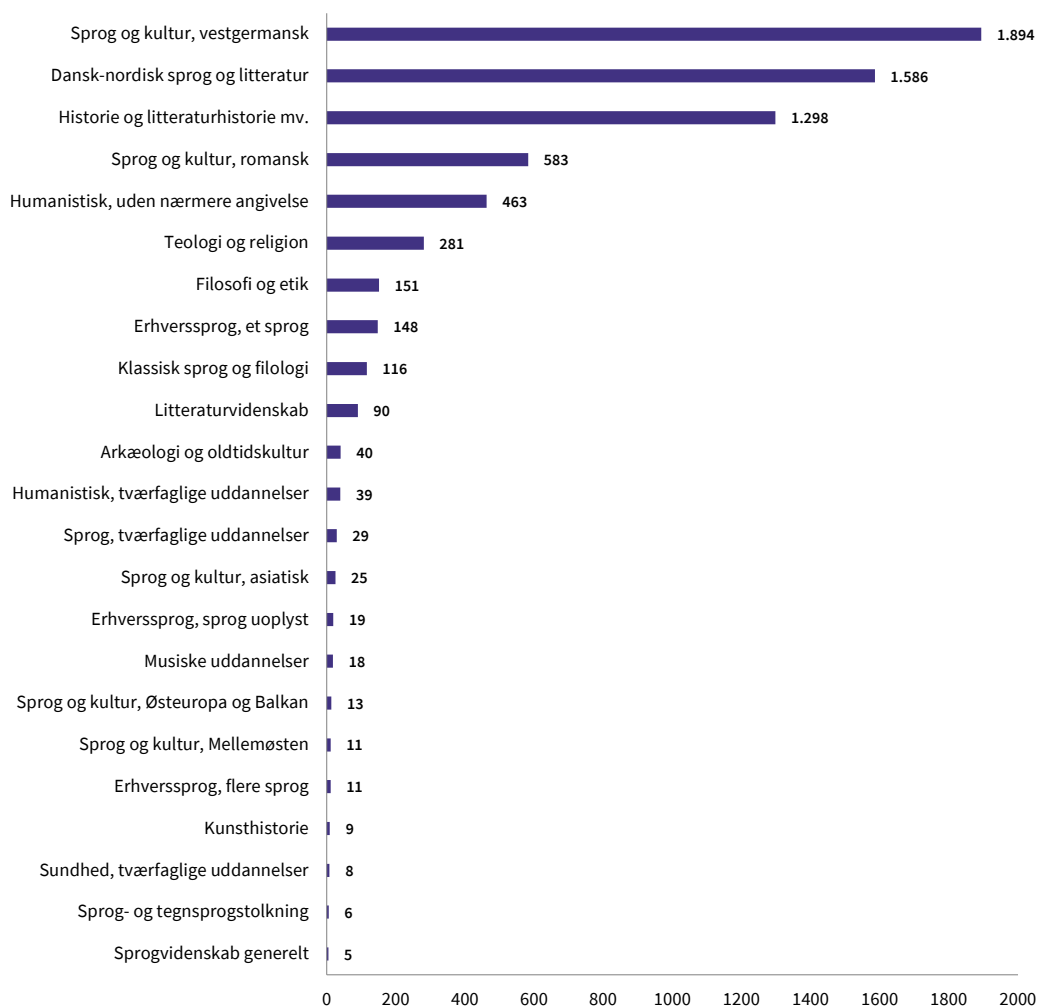

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. Celler med mindre end tre observationer er censureret af diskretionshensyn.

Figur 3.3 zoomer ind på konkrete uddannelser blandt gymnasielærere med et humanistisk hovedfag som baggrund. Det fremgår af figuren, at uddannelser inden for kategorierne "Sprog og kultur, vestgermansk", "Dansk-nordisk sprog og litteratur" samt "Historie og litteraturhistorie mv." er de mest udbredte uddannelser. De svarer til henholdsvis 28 %, 23 % og 19 % af gymnasielærerne med humanistisk baggrund.

Figur 3.3
Fag i primær uddannelse blandt gymnasielærere inden for fagområdet "Humanistisk"
(n = 6.843)

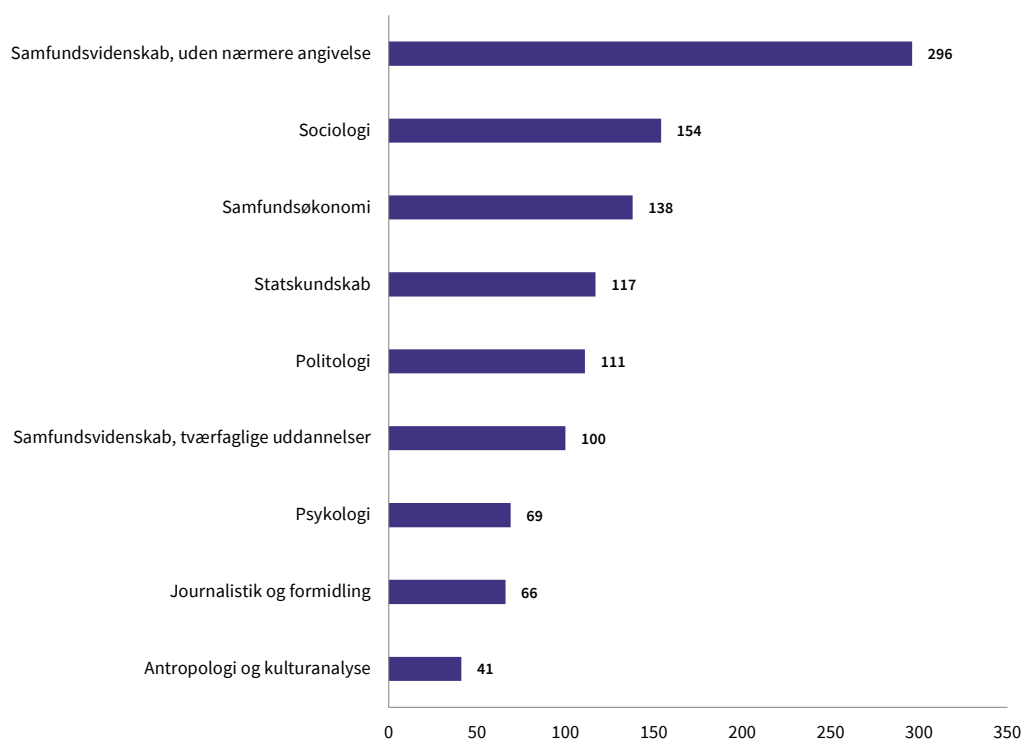

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. Celler med mindre end tre observationer er censureret af diskretionssyn.

Figur 3.4 zoomer ind på de konkrete uddannelser, gymnasielærere med samfundsvidenskabeligt hovedfag som baggrund har taget. Her fremgår det, at "Samfundsvidenskab, uden nærmere angivelse" er den mest udbredte type uddannelse, svarende til 27 % af gymnasielærerne med en samfundsvidenskabelig baggrund. Andre fremtrædende uddannelser er sociologi, samfundsøkonomi og statskundskab. De udgør hhv. 14 %, 13 % og 11 % af gymnasielærerne med en samfundsvidenskabelig baggrund.

Figur 3.4
Fag i primær uddannelse blandt gymnasielærere inden for fagområdet "Samfundsvidenskab" (n = 1.092)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. Celler med mindre end tre observationer er censureret af diskretionshensyn.

3.1.2 Hovedparten af gymnasielærerne er blevet ansat tæt på deres dimissionstidspunkt

Tabel 3.2 viser, hvornår gymnasielærernes ansættelsestidspunkt ligger ift. deres dimissionstidspunkt. Her er populationen afgrænset til de gymnasielærere, der er dimitteret efter 2007, da det først er her, vi har oplysninger om deres ansættelse i registrene. Det fremgår af tabellen, at hovedparten af gymnasielærerne (73 %) bliver ansat relativt tæt på deres dimissionstidspunkt, enten før (16 %), samme år (36 %) eller året efter (21 %). Ca. hver femte bliver ansat 2-4 år efter dimission, mens ca. hver tiende bliver ansat mere end fem år efter.

Tabel 3.2
Afstand mellem dimission og ansættelse som gymnasielærer (n = 6.769)

	Procent
Ansættelse før dimission	16
Samme år som dimission	36
1 år efter dimission	21
2-4 år efter dimission	18
+5 år efter dimission	9
Total	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. I denne analyse inkluderer vi udelukkende personer, der har dimitteret i 2008 eller senere, da vi kun har ansættelsesoplysninger for 2008-2022.

3.2 Hvilke former for efteruddannelse får gymnasielærerne?

I dette afsnit beskrives det, i hvilken grad gymnasielærerne har gennemført formel efteruddannelse i perioden, og hvilke former for efteruddannelse der er tale om.

Overordnet viser resultaterne, at det er ca. en tredjedel af lærerne, der har gennemført formel efteruddannelse i løbet af perioden 2008-2022. Derudover er det 3 % af lærerne, der har gennemført efteruddannelsesaktiviteter, der har ført til en samlet anerkendt kvalifikation. Det er ca. halvdelen af efteruddannelsesforløbene, der sker inden for det samme fagområde som deres primære uddannelse (hovedfag eller evt. sidefag).

De institutioner, der står for den største andel af efteruddannelsen, er universiteterne. Men professionshøjskoler og folkehøjskoler står også for en del af efteruddannelsen. De kategorier, der topper listen af efteruddannelseskurser, er højskolekurser og kurser inden for "Vejledning", "Matematik" samt "Dansk og litteratur". Det gælder dog, at der i 64 % af efteruddannelsesforløbene ikke kan identificeres en kursusbeskrivelse.

3.2.1 Ca. en tredjedel af lærerne har fået formel efteruddannelse i perioden, mens 3 % har opnået en samlet kvalifikation

Tabel 3.3 viser, at 36 % af gymnasielærerne har fået formel efteruddannelse i perioden. Hvis man ser bort fra højskolekurser, som sandsynligvis ikke kan henregnes til formel efteruddannelse, er andelen 33 %.

Tabel 3.3
Efteruddannelse (N = 13.217)

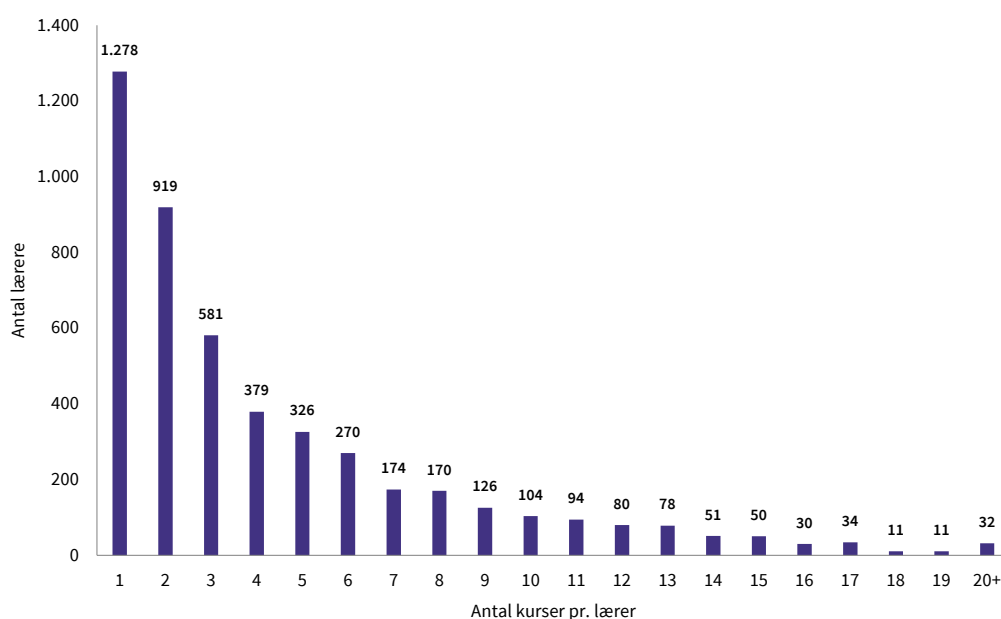
	Inkl. højskole Procent	Ekskl. højskole Procent
Ingen efteruddannelse	64	67
Et eller flere forløb	36	33
Total	100	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer.

Blandt de gymnasielærere, der har fået formel efteruddannelse, er der stor variation, med hensyn til hvor mange efteruddannelsesforløb lærerne har deltaget i. Det gennemsnitlige antal forløb pr. lærer er 4,4, hvor 1 er mindst, og 41 er størst. Figur 3.5 viser fordelingen af antal kurser pr. lærer.

Figur 3.5
Fordeling af efteruddannelsesforløb pr. lærer (N = 4.798)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. Her udelukkende de gymnasielærere, der har fået formel efteruddannelse.

Tabel 3.4 viser andelen, der har opnået en uddannelseskvalifikation efter deres primære uddannelse. Visse kurser/moduler i efteruddannelsessystemet summer op til en samlet anerkendt kvalifikation (eksempelvis merkonom, datanom, erhvervsøkonomisk diplomuddannelse (HD), diplom- og masteruddannelse). Hvis man gennemfører alle elementer af uddannelsen, opnår man en samlet kvalifikation svarende til den type af kvalifikationer, man opnår i det ordinære uddannelsessystem. Det gælder for 3 % af gymnasielærerne. Efteruddannelse, der ikke giver en kvalifikation, kan eksempelvis være enkeltfagskurser, der sikrer, at læreren lever op til de faglige mindstekrav.

Tabel 3.4
Opnået kvalifikation

	Antal	Procent
Ingen kvalifikation	12.820	97
Kvalifikation	397	3
Total	13.217	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer.

3.2.2 Hovedparten af formelle efteruddannelse sker inden for et andet fagområde end den primære uddannelse

Tabel 3.5 viser, om den formelle efteruddannelse, gymnasielærerne tager, er inden for et fagområde som deres primære uddannelse (herunder evt. sidefag). Det fremgår af tabellen, at det i ca. halvdelen (54 %) af tilfældene er inden for et andet fagområde.

Tabel 3.5
Efteruddannelse inden for samme eller andet fagområde

	Efteruddannelsesforløb (n = 21.415)
	Procent
Andet fagområde	54
Samme fagområde	46
Total	100

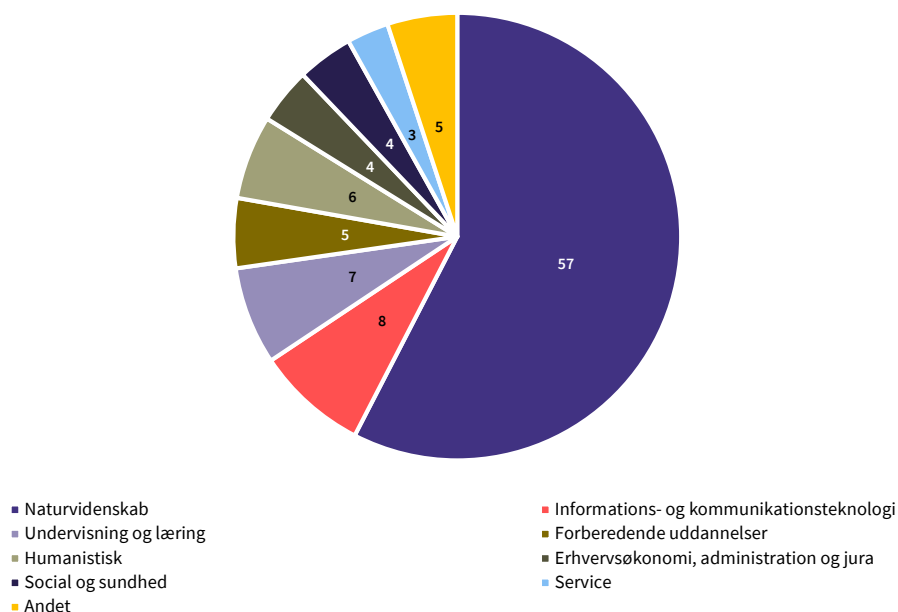
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb. Der er også taget højde fra sidefag i det omfang, der findes information om dette. Hvis efteruddannelsen er inden for det samme fagområde som sidefag, betragtes det også som "samme fagområde".

3.2.3 Gymnasielærere med naturvidenskabelig baggrund er dem, der oftest har fået kurser inden for samme fagområde

Figur 3.6-3.8 viser, hvilke fagområder gymnasielærere med hhv. naturvidenskabelig, humanistisk og samfundsvidenskabelig baggrund har taget efteruddannelse inden for. Her fremgår det, at gymnasielærere med naturvidenskabelig baggrund er den gruppe, der oftest tager efteruddannelse inden for samme fagområde som deres primære uddannelse. Det gælder for 57 % af gymnasielærerne med naturvidenskabelig baggrund sammenlignet med hhv. 33 % og 12 % blandt gymnasielærere med humanistisk og samfundsvidenskabelig baggrund.

Figur 3.6
Efteruddannelse blandt lærere med en naturvidenskabelig baggrund (n = 4.049)

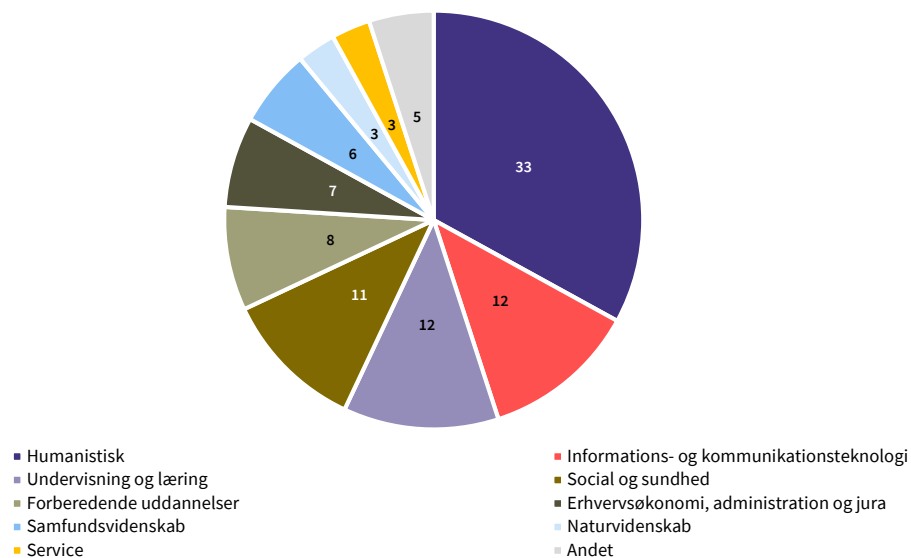

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb.

Figur 3.7

Efteruddannelse blandt lærere med en humanistisk baggrund (n = 8.582)

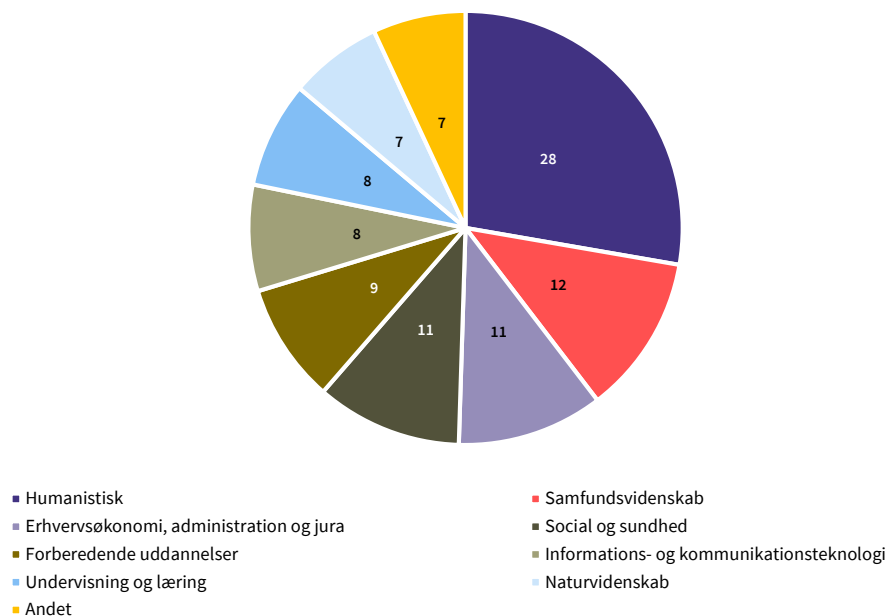

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb.

Figur 3.8

Efteruddannelse blandt lærere med en samfundsvidenskabelig baggrund (n = 1.419)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb.

3.2.4 Universiteter står for hovedparten af formel efteruddannelse i perioden

Tabel 3.6 viser, hvilke institutioner der står for at udbyde formel efteruddannelse. Det fremgår af tabellen, at universiteterne står for langt hovedparten af efteruddannelsesforløbene. Tilsammen dækker de tre største universiteter, Københavns Universitet, Aarhus Universitet og Syddansk Universitet, 65 % af efteruddannelsesforløbene. Men det fremgår også, at der finder en del efteruddannelse sted på professionshøjskolerne samt på folkehøjskolerne – i det omfang det kan betragtes som en del af gymnasielærernes efteruddannelse. Der er enkelte registreringer på fx gymnasieskoler, hvor det er uklart, hvilke aktiviteter det dækker over.

Tabel 3.6
Udbydere af efteruddannelsesforløb

	Antal	Procent
Københavns Universitet	6.783	32
Aarhus Universitet	4.118	19
Syddansk Universitet	2.900	14
Aalborg Universitet	1.663	8
Folkehøjskoler	1.040	5
Københavns Professionshøjskole	896	4
VIA University College	727	3
Idrætshøjskoler	597	3
Roskilde Universitet	371	2
Absalon Professionshøjskole	230	1
Copenhagen Business School	229	1
Hf og VUC	227	1
Erhvervsakademier	212	1
UC Syd	203	1
UCL	166	1
Danmarks Pædagogiske Universitet	163	1
Erhvervsskoler/campusinstitutioner	110	1
Professionshøjskolen UCN	98	0
Danmarks Medie- og journalisthøjskole	96	0
Handelsskoler	94	0
Danmarks Tekniske Universitet	88	0
Andet	60	0
AMU-udbydere	53	0
IT-Universitetet	42	0

	Antal	Procent
SmartLearning	42	0
Gymnasieskoler	32	0
Kreative eller kunstneriske uddannelser	28	0
Total	21.268	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb.

3.2.5 Kursusbeskrivelser kun tilgængelige i begrænset omfang

Tabel 3.7 viser, hvilke kategorier gymnasielærernes formelle efteruddannelsesforløb ligger inden for. Som det fremgår af tabellen, mangler der imidlertid kursusbeskrivelser for en stor andel af kurserne (64 %). Blandt de kurser, der kan kategoriseres, er topscorerne kategorierne: "Højskolekursus" (8 %), "Vejledning" (5 %), "Matematik" (4 %) og "Dansk og litteratur" (3 %).

Tabel 3.7
Kursuskategori

	Antal	Procent
Højskolekursus	1.637	8
Vejledning	1.077	5
Matematik	847	4
Dansk og litteratur	593	3
Fagdidaktik	416	2
Oldtidskundskab	327	2
Filosofi, historie og religion	317	2
Engelsk	265	1
Informatik	230	1
Social Sciences	217	1
Specialpædagogik og dansk som andetsprog	210	1
It og programmering	210	1
Kommunikation og ledelse	210	1
Almen didaktik	207	1
Psykologi	189	1
Kemi	166	1
Geografi/geologi	151	1
Biologi	107	1
Økonomi, jura, business	68	0
Fysik	58	0

	Antal	Procent
Fransk/tysk	31	0
Ingen kursusbeskrivelse tilgængelig	13.735	64
Total	21.268	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb. Egen kategorisering pba. kursustekster.

3.2.6 Kvalifikationer er primært opnået inden for undervisning og læring

Tabel 3.8 viser de fagområder, som gymnasielærerne har opnået uddannelseskvalifikationer inden for (jf. afsnit 3.2.1). Det fremgår af tabellen, at hovedparten af uddannelseskvalifikationer er opnået inden for fagområdet "Undervisning og læring" (56 %). Derudover er der en del, der har opnået uddannelseskvalifikationer inden for fagområderne "Social og sundhed" (14 %) og "Erhvervsøkonomi, administration og jura" (13 %).

Tabel 3.8
Kvalifikationer fordelt på fagområder (n = 403)

	Antal	Procent
Undervisning og læring	222	56
Social og sundhed	57	14
Erhvervsøkonomi, administration og jura	51	13
Samfundsvidenskab	34	9
Naturvidenskab	18	5
Humanistisk	12	3
Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)	5	1
Total	399	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb. Celler med mindre end 3 observationer er censureret af diskretionshensyn.

3.2.7 Gymnasielærere, der tager informatikkurser, har oftest primær uddannelse inden for naturvidenskab

Informatik er et relativt nyt fag i gymnasiet. Derfor er det interessant at se lidt nærmere på efteruddannelse inden for dette felt. Af tabellen ovenfor fremgik det, at 1 % af kurserne (med tilgængelige kursusbeskrivelser) var inden for informatik. Tabel 3.9 viser, hvilken uddannelsesbaggrund de gymnasielærere har, der har taget efteruddannelse inden for informatik. Det fremgår af tabellen, at den største andel er gymnasielærere med naturvidenskabelig baggrund (34 %). Der er også en del gymnasielærere med humanistisk baggrund (23 %), men de er underrepræsenteret, ift. hvor stor en del de udgør af populationen. Omvendt er gymnasielærere med en baggrund inden for samfundsvidenskab, teknologi eller kommunikation overrepræsenteret, fx ses det, at stort set alle med en informations- og kommunikationsteknologisk baggrund (IKT) har taget efteruddannelse inden for informatik.

Tabel 3.9
Efteruddannelse i informatik fordelt på uddannelsesbaggrund

	Informatikkurser (n = 493)	Ingen informatikkurser (n = 7.039)	Total (n = 7.532)
	Procent	Procent	Procent
Naturvidenskab	34	24	25
Humanistisk	23	51	50
Samfundsvidenskab	14	8	8
Teknik, teknologi og industriel produktion	11	3	4
Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)	9	0	1
Social og sundhed	7	7	7
Erhvervsøkonomi, administration og jura	1	2	2
Kunstnerisk	1	2	2
Bygge- og anlægsteknik	0	0	0
Jordbrug, skovbrug og fiskeri	0	1	1
Mekanik, jern og metal	0	0	0
Undervisning og læring	0	1	1

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb, hvor der er en kursustekst tilgængelig.

Der er et særligt behov for formel efteruddannelse i informatik

Informatik er først oprettet som et delvist obligatorisk⁸ gymnasiefag i forbindelse med gymnasierformens implementering i 2017. Forud for dette, fandtes ingen specifik, formel uddannelse for gymnasielærere i informatik. En sådan uddannelse er blevet oprettet efterfølgende, hvor Institut for Datalogi på Aarhus Universitet og Datalogisk Institut på Københavns Universitet nu udbyder en kandidatuddannelse, der gør én i stand til at undervise i faget informatik i gymnasiet.

Som følge af at faget først blev delvist obligatorisk i 2017, er der et efterslæb ift. at få uddannet eksisterende gymnasielærere mhp. at kunne undervise i informatik. Derfor er en ECTS-belagt masteruddannelse i informatikundervisning en hyppig form for efteruddannelse inden for informatik. Det er hyppigt, at gymnasielærere, der har andre fag, tager denne masteruddannelse mhp. at kunne undervise i informatik. Masteruddannelsen i informatikundervisning udbydes i et samarbejde mellem seks universiteter. Den blev oprettet i 2020, og pga. at en del af undervisningen foregår online og med kun få fysiske mødedage pr. semester, så er masteren opbygget således, at der er mulighed for at være gymnasielærer ved siden af efteruddannelsesforløbet. Det er et krav for at kunne deltage på masteruddannelsen, at man allerede er uddannet gymnasielærer med pædagogikum. Dette krav kan gøre det svært for lærere på visse skoler og/eller gymnasieretninger, der har relativt mange undervisere, der ikke er færdiguddannet med pædagogikum.

Yderligere er der mulighed for at få en formel efteruddannelse i informatik vha. tompladsordning på universiteternes bachelor- og kandidatuddannelser. For at kunne deltage skal man opfylde de samme krav, som andre studerende, ved bl.a. at have matematik på A-niveau. Navnlig fagene algoritme og datastrukturer, databaser og aktionsdesign er populære at tage via tompladsordningen.

3.3 Hvilke mønstre er der i gymnasielærernes formelle efteruddannelse?

I dette afsnit præsenteres eventuelle mønstre i, hvordan efteruddannelse fordeler sig på forskellige karakteristika blandt gymnasielærerne.

Overordnet set viser resultaterne, at kvinder har fået lidt mere efteruddannelse end mænd, og at det er de yngste og de ældste aldersgrupper, der har fået mindst efteruddannelse i perioden. Derudover fremgår det, at efteruddannelse er mere udbredt på de større gymnasier.

Resultaterne viser ikke nogen tydelige mønstre i formel efteruddannelse ift. gymnasielærernes herkomst og uddannelsesbaggrund, når man ser på de hyppigst forekommende uddannelsesbaggrunde. Der ses heller ingen væsentlige regionale forskelle.

8 På stx og hf skal eleverne i udgangspunktet som minimum have to af følgende fire fag på C-niveau: informatik, biologi, kemi og naturgeografi. På hhx er informatik på C-niveau obligatorisk, og på htx er informatik eller kommunikation/IT på C-niveau obligatorisk.

I de analyser, hvor analyseenheden er ansættelsesforløb, er andelen, der har gennemført et eller flere efteruddannelsesforløb, lavere end i fx tabel 3.3, hvor det fremgår, at andelen af gymnasielærere, der har fået efteruddannelse i perioden, er 33 %. Det skyldes, at en gymnasielærer godt kan have haft flere forskellige ansættelsesforløb i perioden, hvor de ikke nødvendigvis har fået efteruddannelse i alle ansættelsesforløb.

3.3.1 Flere kvindelige end mandlige gymnasielærere har fået formel efteruddannelse i perioden

Tabel 3.10 viser fordelingen af formel efteruddannelse på køn. Det fremgår af tabellen, at 39 % af de kvindelige gymnasielærere har taget efteruddannelse, mens det gælder for 33 % af de mandlige.

Tabel 3.10
Efteruddannelse

	Mand (n = 5.990)	Kvinde (n = 7.144)
	Procent	Procent
Ingen efteruddannelse	67	61
Et eller flere forløb	33	39

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. P-værdi = 0,000.

Tager man højde for ansættelsestidspunkt, viser forskellen mellem kønnene ift. andelen, der har taget formel efteruddannelse, sig på følgende måde:

- Ansættelse i 2008 eller før: mænd (33 %), kvinder (45 %)
- Ansættelse i 2009-2012: mænd (43 %), kvinder (46 %)
- Ansættelse i 2013-2017: mænd (38 %), kvinder (41 %)
- Ansættelse i 2018-2022: mænd (13 %), kvinder (12 %).

Den største kønsmæssige forskel ses således blandt erfarne lærere (ansat 2008 eller før). For de nyere ansættelser er der ingen kønsforskelle.

Forskellene ser altså ikke ud til at kunne forklares af, at det især er kvinder, der er blevet ansat de senere år.

3.3.2 Ingen tydelige mønstre i formel efteruddannelse ift. gymnasielærernes herkomst

Tabel 3.11 viser fordelingen af formel efteruddannelse på herkomst. Det fremgår af tabellen, at der ikke er nogen statistisk signifikante forskelle ift. herkomst. Dog ses der en tendens til, at gymnasielærere med vestlig herkomst har taget mindre efteruddannelse i perioden end gymnasielærere med dansk og ikke-vestlig herkomst.

Tabel 3.11
Herkomst

	Ingen efteruddannelse	Et eller flere forløb	Total
	Procent	Procent	Procent
Danmark (n = 12.617)	64	36	100
Vestlige lande (n = 245)	69	31	100
Ikke-vestlige lande (n = 264)	63	37	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. P-værdi = 0,266.

3.3.3 De yngste og de ældste gymnasielærere har fået mindst formel efteruddannelse i perioden

Tabel 3.12 viser fordelingen af formel efteruddannelse fordelt på alder. Når man ser på perioden fra 2008-2022, er der en mindre andel blandt de yngste og de ældste aldersgrupper, der har taget formel efteruddannelse. I fortolkningen er det her vigtigt at huske på, at gymnasielærerne godt kan have taget formel efteruddannelse før 2008.

Tabel 3.12
Efteruddannelse fordelt på alder

Alder	Ingen efteruddannelse	Et eller flere forløb	Total
	Procent	Procent	Procent
Under 35 år (n = 2.047)	84	16	100
35 til under 45 år (n = 3.910)	59	41	100
45 til under 55 år (n = 4.169)	55	45	100
55 til under 65 år (n = 2.244)	53	37	100
65+ år (n = 761)	81	19	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

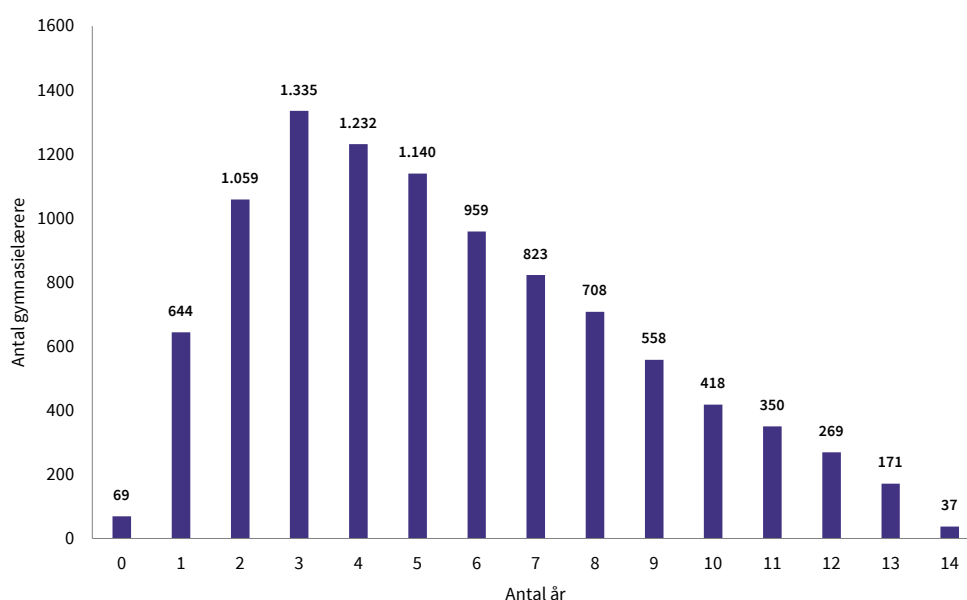
Note: Analyseenheden er individer. P-værdi = 0,000. Alder er gymnasielærernes alder i 2023.

3.3.4 Formel efteruddannelse finder hyppigst sted 3-6 år efter dimission

Figur 3.9 viser antallet af år fra dimission til formel efteruddannelse finder sted. Her har vi afgrænset populationen til kun at indeholde de gymnasielærere, der er dimitteret efter 2007. Det fremgår af figuren, at forekomsten af formel efteruddannelse er størst 3-6 år efter dimission.

Figur 3.9

Antal år efter dimissionstidspunkt, hvor efteruddannelsen gennemføres blandt de gymnasielærere, der er dimitteret efter 2007 (n = 9.772).

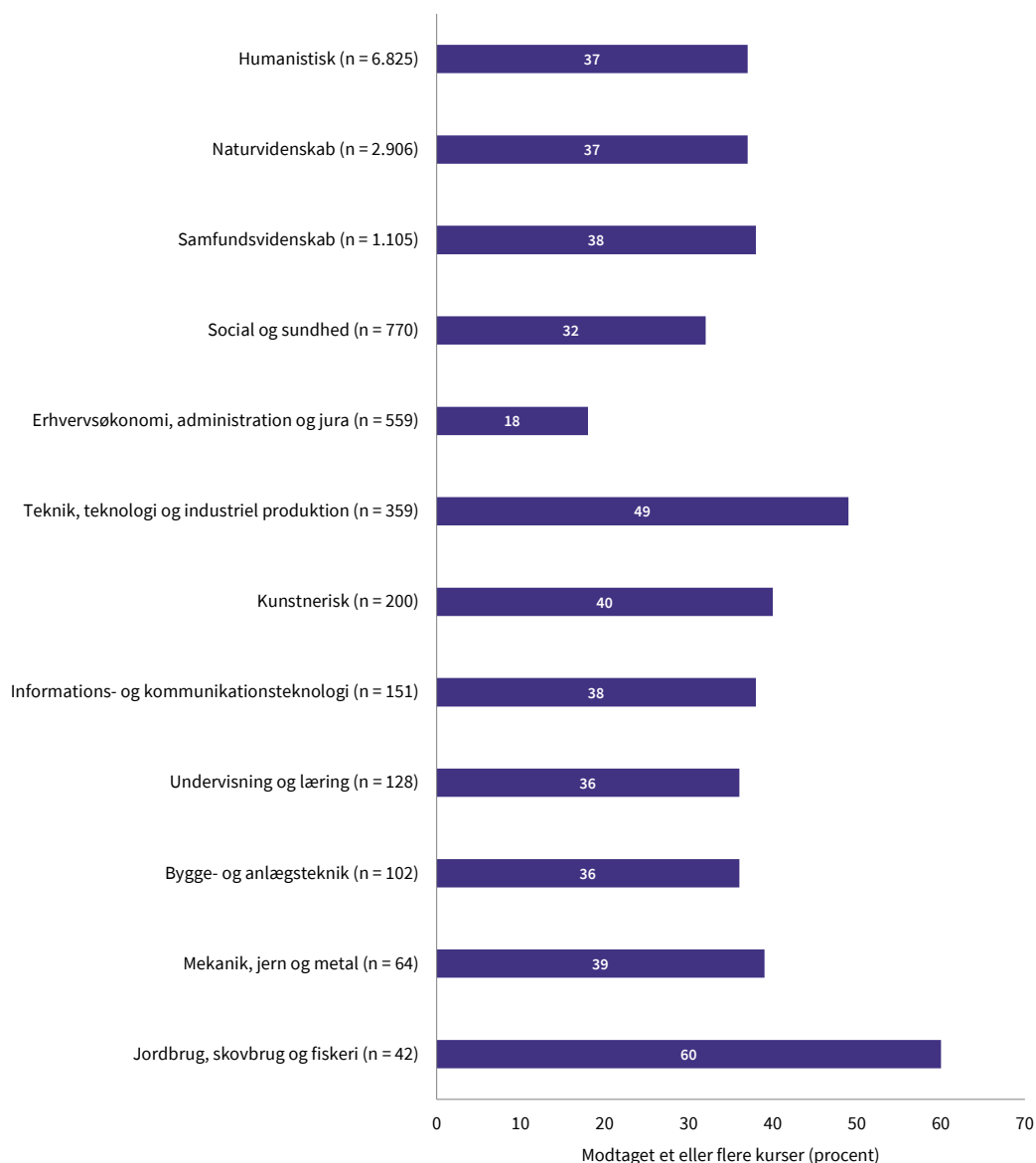
Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er efteruddannelsesforløb. I denne analyse inkluderer vi udelukkende personer, der har dimetteret i 2008 eller senere, da vi kun har ansættelsesoplysninger for 2008-2022.

3.3.5 Ingen forskel i formel efteruddannelse blandt gymnasielærere med humanistisk, samfundsvidenskabelig og naturvidenskabelig baggrund

Figur 3.10 viser formel efteruddannelse fordelt på lærernes uddannelsesbaggrund. Det fremgår af figuren, at der ikke er nogen forskel i forekomsten af formel efteruddannelse blandt gymnasielærere med henholdsvis humanistisk, samfundsvidenskabelig og naturvidenskabelig baggrund – som er de uddannelsesbaggrunde, der er mest udbredt blandt lærerne. Her er andelen 37-38 %. Blandt lærere med andre uddannelsesbaggrunde varierer forekomsten af efteruddannelse betydeligt. Fra 18 % blandt lærere med en uddannelsesbaggrund inden for erhvervsøkonomi, administration og jura til 60 % blandt lærere med en uddannelsesbaggrund inden for jordbrug, skovbrug og fiskeri.

Figur 3.10
Efteruddannelse fordelt på lærernes uddannelsesbaggrund

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er individer. P-værdi = 0,000.

3.3.6 I ansættelser, hvor læreren er ansat på mindre end 50 % af fuld tid, er der taget mindst efteruddannelse

Tabel 3.13 viser formel efteruddannelse fordelt på arbejdstid. Det fremgår af tabellen, at der generelt ikke er den store variation på tværs af arbejdstid. Dog skiller ansættelsesforløb, hvor gymnasielæreren er ansat på mindre end 50 % af fuld tid, sig ud. I de ansættelsesforløb er der taget mindre formel efteruddannelse (19 %) end i de øvrige ansættelsesforløb (25-27 %).

Tabel 3.13
Efteruddannelse fordelt på arbejdstid

	Ingen efteruddannelse	Et eller flere forløb	Total
	Procent	Procent	Procent
Mere end fuld tid (n = 2.124)	75	25	100
Fuld tid (n = 1.555)	74	26	100
Mellem 80 % og fuld tid (n = 7.642)	73	27	100
Mellem 50 % og 80 % af fuld tid (n = 5.778)	75	25	100
Mindre end 50 % af fuld tid (n = 4.052)	81	19	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er ansættelsesforløb. P = 0,000.

3.3.7 Ingen tydelige regionale forskelle på formel efteruddannelse

Tabel 3.14. viser fordelingen af formel efteruddannelse på region. Her ses ingen tydelige forskelle.

Tabel 3.14
Efteruddannelse fordelt på region

	Ingen efteruddannelse	Et eller flere forløb	Total
	Procent	Procent	Procent
Hovedstaden (n = 7.341)	75	25	100
Midtjylland (n = 4.767)	76	24	100
Nordjylland (n = 1.856)	76	24	100
Sjælland (n = 3.263)	74	26	100
Syddanmark (n = 3.895)	76	24	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er ansættelsesforløb. P = 0,07.

3.3.8 Formel efteruddannelse er mere hyppig på de større gymnasier

Tabel 3.15 viser efteruddannelse fordelt på antallet af medarbejdere på det gymnasium, hvor gymnasielæreren er ansat. Det fremgår af tabellen, at der er en større forekomst af efteruddannelse i de ansættelser, hvor gymnasielæreren er ansat på et større gymnasium. Fx blev der taget efteruddannelse i 27 % af de ansættelsesforløb, hvor gymnasielærerne var ansat på et gymnasium med mere end 110 medarbejdere, mens der blev taget efteruddannelse i 20 % af de ansættelsesforløb, hvor gymnasielærerne var ansat på et gymnasium med mindre end 40 medarbejdere.

Tabel 3.15

Efteruddannelse fordelt på antal medarbejdere på gymnasiet

	Ingen efteruddannelse	Et eller flere forløb	Total
	Procent	Procent	Procent
Mindre end 40 medarbejdere (n = 5.418)	80	20	100
40 til mindre end 60 medarbejdere (n = 4.415)	76	24	100
60 til mindre end 80 medarbejdere (n = 3.848)	74	26	100
80 til mindre end 110 medarbejdere (n = 3.116)	74	26	100
Mere end 110 medarbejdere (n = 4.356)	73	27	100

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik (DST).

Note: Analyseenheden er ansættelsesforløb. P = 0,000.

Appendiks A – Litteraturliste

Andersen, M. (2019). *VEU-håndbogen. Overblik og perspektiver på voksenuddannelse*. Samfundslitteratur.

BUVM, Børne- og Undervisningsministeriet. (2024). *Hovedresultater for 9. og 10. klasse elevers 1. prioritets ansøgninger til ungdomsuddannelser og 10. klasse i 2024*. Lokaliseret på:
<https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf24/maj/240521-hovedresultater-for-elevers-ansoegning-til-ungdomsuddannelser-og-10--klasse.pdf>.

Gymnasielærernes uddannelse, ansættelse og efteruddannelse

© 2024 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: iStock

ISBN (www) 978-87-7182-776-7

Danmarks Evalueringsinstitut

– analyser, redskaber og udvikling, der styrker uddannelser og dagtilbud.

Danmarks
Evalueringsinstitut

+45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk